

Krušné hory

1. 3. 2005

Boží Dar – Velká lavinová rokle

Celého mě to zavalilo – ze sněhu mi koukaly jen špičky sněžnic.

Je krásně, sněhu je ten rok nebývale hodně. Jarda se jde projít na sněžnicích na Klínovec a má namířeno do Velké lavinové rokle pod Neklidem. To místo dobře zná. Když byl malý, chodíval tam s kluky z vesnice často. Sestupuje dolů po levé straně, pro výstup pak volí cestu prostředkem svahu. **Střih.** Pravá noha mu zajela do sněhu hlouběji, než by čekal. Sníh mu podrazil nohy, otočil ho zády ke svahu a jako na tobogánu jel dolů k jezírku. Když se to skoro zastavilo, převalil se přes něj další sníh. Koukaly mu jen špičky sněžnic. Mohl jen doufat, že se dostane do kapsy k telefonu a dovolá se – i přes špatný signál. A taky že mu někdo uvěří, v jak prekérní situaci je.

Jaroslav Formáček

Žije na Božím Daru, pracuje pro Městský úřad a jako instruktor sjezdového lyžování, v půjčovně lyží a snowboardů.

V době nehody měl těsně před třicátými narozeninami, pod lavinou byl asi 55 minut a mobilem si zavolal pomoc.

Ozval se hurónský smích a pak spadl signál.

PAMATUJETE SI, V KOLIK HODIN K NEHODĚ DOŠLO?

Když jsem procházel kolem vleků, které byly ještě v provozu, sluníčko už bylo hodně nízko, mohlo být těsně před 16. hodinou. Byl jsem se projít na sněžnicích. Šel jsem na Klínovec a zpátky přes Neklid.

MĚL JSTE V PLÁNU DO ROKLE JÍT?

Chtěl jsem se tam podívat. Bylo tam hodně prachového sněhu. Dlouhodobě mrzlo. Sníh se moc nespojoval, proto jsem se rozhodl, že půjdu do rokle ze strany, která je relativně bezpečná – zdálo se mi, že mezi stromy bude riziko, že se něco sesype, minimální. Vybral jsem si pro sestup levou stranu při pohledu dolů. A když jsem byl dole, podíval jsem se nahoru a byl jsem upřímně ohromený z té masy sněhu. V životě jsem tam tolik sněhu neviděl. Převisy se tam dělají, ale tentokrát to bylo opravdu obrovské. Takový buben... Napadlo mě, že bych to mohl vzít nahoru přes něj. Samozřejmě, že jsem si říkal, že to není úplně nejbezpečnější cesta, původně jsem totiž

měl v plánu vrátit se nahoru stejně, jako jsem sestupoval. Jak jsem ale byl ohromen tím množstvím sněhu, potlačil jsem pud sebezáchovy a vyrazil přes ten buben nahoru. To byla osudová chyba.

UTRHLO SE TO TEDY PŘI VÝSTUPU?

Byl jsem přibližně ve dvou třetinách svahu, pravým bokem ke svahu. A najednou jsem ucítil, jak mi pravá noha zajela nepřírozeně hlouběji do sněhu. V ten moment se se mnou utrhla sněhová deska, na které jsem stál. A jak se to rozjelo, otočilo mě to zády ke svahu, posadilo na zadek. Měl jsem batoh na zádech a jel jsem dolů jako na tobogánu. Až k jezírku. Zastavil jsem se přímo na něm. To jsem si uvědomil až při letní návštěvě rokle. V momentě mi přes hlavu přeletěla druhá část té sněhové desky. Celého mě to zavalilo – ze sněhu mi koukaly jen špičky sněžnic. Než se to zastavilo, dal jsem si instinktivně ruce před obličej, vytvořil jsem si prostor, takovou vzduchovou kapsu.

A bylo ticho. Špendlík by bylo slyšet spadnout. Jediné, co mi blesklo hlavou, že je to v p...

NEVĚDĚL JSTE, KOLIK SNĚHU JE KOLEM VÁS?

Říkal jsem si, že tady končí veškerá sranda a že tady nechci skončit, že chci ještě žít. Zvednout jsem se nemohl. Uvědomil jsem si, že nedýchám, že upadám do takového prapodivného stavu. Zkoušel jsem si to urovnat v hlavě, soustředil jsem se na dýchání, abych neupadl do šoku. Rukama jsem se snažil vytvořit si větší prostor před obličejem. Chvilu trvalo, než se nade mnou objevil otvor a uviděl jsem modré nebe. To bylo uklidňující, velmi uklidňující. V tu chvíli jsem začal uvažovat víc reálně, začal jsem odhrabávat sníh ke kapse, kde jsem měl telefon, abych o sobě mohl dát vědět.

KOMU JSTE VOLAL?

Říkal jsem si, že zavolám rodičům, ale to jsem okamžitě zavrhl. Volal jsem Pavlovi Hrnčířovi, mému kamarádovi a profesionálnímu členovi Horské služby. Mělo to ale jeden háček! Totiž, znali jsme se dobře a pořád jsme si ze sebe dělali legraci. Bylo mi jasné, že bude těžké ho přesvědčit, že je situace opravdu vážná. A počítal jsem i s tím, že v místě, kde jsem byl, je špatný signál a že bude vůbec klika, když se dovolám. Zvonilo to, během chvilky telefon zvedl, ale signál byl špatný a občas vypadávala slova. Co nejdůležitějším tónem jsem se mu snažil říct, co se děje. „Jsem v roklině pod lavinou, nevím, jestli se z toho sám vyhrabu...“

REAKCE BYLA PŘESNĚ PODLE OČEKÁVÁNÍ?

Ozval se hurónský smích. A pak spadl signál. Zkusil jsem ještě druhý – služební mobil. Mezitím mi Pavel volal zpátky – naštěstí na chvilku signál naskočil. Zdálo se mi, že uvěřil... Říkal, ať zůstanu v klidu, že tam posílá kluky.

SÁM ŘEŠIL VRTULNÍK.

Ano. Na místo dojely dva skútry – čtyři kluci. A nemohli mě najít. Zdeněk Mašek, se kterým

se známe z vojny, mi volal na mobil, abych je navigoval.

PRÝ TO BYLO TAK, ŽE JEDNU LOPATU SNĚHU ODHODILI A DALŠÍ TŘI NA VÁS SPADLY.

To byl druhý nejhorší okamžik – hrabali tak rychle, že jsem nebyl schopen ani zakřičet, aby na chvilku přestali. Chtěl jsem si trochu zakrýt obličej, protože mi sníh padal přímo do pusy. Myslel jsem, že se udusím.

VRTULNÍK VÁS ODVEZL DO NEMOCNICE?

Ne, jen na parkoviště na Neklid. A dostal jsem možnost výběru – jestli chci do Plzně, nebo jen do Ostrova. Bylo mi relativně dobře, tak jsem zvolil Ostrov. Až v sanitce někde v Jáchymově jsem pocítil takový chlad, že jsem se roztřásl. Asi nejen zimou, roli hraje i psychika.

JAK DLOUHO JSTE BYL VLASTNĚ POD SNĚHEM?

Odhadem tak 50 nebo 55 minut.

JAK VELKÁ LAVINA TO BYLA?

Deska měla v místě odtrhu tak půl metru, možná tři čtvrtě. Mám i fotku toho odtrhu. Když mě po dvou dnech propustili z nemocnice, byl jsem se tam podívat.

A NA ŠÍRKU?

Deset, možná 15 či 20 metrů. Na délku vlastně ani nevím, netuším, kam až to pak dojelo. Přibližně 30 až 50 m. Byl to takový koláč, jehož velká část se přesypala přes mě.

TO MÍSTO JSTE DOBRĚ ZNAL?

Chodil jsem tam pravidelně. A jako malí jsme tam blbli – trhali jsme převěje. Taková klukovina. Tenkrát to bylo určité ještě víc nebezpečné. Teď se mi to ale fakt nevyplatilo, porušil jsem základní poučku, totiž že se mám vrátit nahoru stejnou trasou jako jsem šel dolů.

FAJN, ŽE TO DOBRĚ DOPADLO. DÍKY VÁM JSME SI TO ZASE PŘIPOMNĚLI, DĚKUJU ZA SDÍLENÍ I SDÍLNOST. HODNĚ ŠTĚSTÍ! NEJEN NA HORÁCH!

Zdeněk Mašek

Od roku 2004 dobrovolný člen HS, od roku 2007 sezonní zaměstnanec, od roku 2009 profesionální člen HS.

Na místo se dostal spolu s dalšími záchranáři HS, zasypaného našli, vykopali a poskytli mu první pomoc.

Nechtělo se nám věřit, když říkal: „Jsem v lavině v Laviňáku!“

MÁLOKOHO BY ASI NAPADLO, ŽE V KRUŠNÝCH HORÁCH MŮŽE SPADNOUT LAVINA. TROUFÁM SI ŘÍCT, ŽE TO MOHLO PŘEKVAPIT I ZKUŠENÉ ZÁCHRANÁŘE. TEN ROK BYLO ALE EXTRÉMNĚ HODNĚ SNĚHU.

Bylo to na jaře, v březnu 2005. Jarda Formáček, náš kamarád, se rozhodl, že si vyšlápne na sněžnicích roklí. Tuším, že tam šel tenkrát fotit.

TO MÍSTO JSTE VŠICHNI ZNALI, CHODILI JSTE TAM CVIČIT?

Pravidelně. Tenhle rok ale bylo sněhu fakt hodně, svah je prudký – všechno se to sešlo tak, že se reálně mohla lavina malých rozměrů sesunout. Takové podmínky nebyly každý rok!

VÍ SE, KUDY ŠEL?

Co se přesně stalo, to víme jen z jeho vyprávění, žádní svědci tam nebyli. Říkal, že byl asi ve třech čtvrtinách toho svahu, když mu podjela „destička“ pod nohama. Zůstal pod sněhem a jak měl

na nohou sněžnice, nemohl se hýbat. Signál tam tehdy nebýval moc dobrý.

VLASTNĚ TO BYL ZÁZRAK, ŽE SE DOVOLAL?

Bylo to někdy po konci lyžování – kolem půl páté. Od skiareálu byl vzdušnou čarou tak kilometr. Tehdy sloužil Pavel Hrnčíř. A říkal mu prý něco ve smyslu: „Čau, Pavle, jsem v lavině v Laviňáku...“ Tak se tomu místu říkalo. Vždycky si ze sebe dělali srandičky...

CHÁPU, ŽE BYLO TĚŽKÉ TOMU UVĚŘIT.

Nějak ho přesvědčil. Pavel zavolal náčelníkovi, tehdy to byl Ruda Chlad. A druhý, komu volal, jsem byl já. Tenkrát jsem měl rok po základní škole Horské služby, měl jsem sice svou práci, ale protože jsem měl přes týden hodně času, trávil jsem ho právě s Pavlem na Neklidu. I ten den, toho 1. března, jsem tam celý den byl. Po lyžování jsme se rozloučili a já odešel domů.

BYDLEL JSI NA BOŽÍM DARU?

Ano. Pavel se mě nejdřív zeptal, jestli už jsem svlečený. A že pokud jo, tak ať se zase rychle obléknu, že Formáček skončil pod lavinou. Nechtělo se mi tomu věřit, fakt ne! Přijel pro mě na konec vesnice a dojeli jsme k té roklí. Na místě bylo vidět, že se něco stalo, ale Jardu jsme nikde neviděli.

ZKOUŠELI JSTE MU VOLAT?

Zkoušeli, až jsme se dovolali. Pomohl nám dostat se k místu, kde byl pod sněhem. Za chvíli dojeli další – Ruda Chlad se svým synem, Ruda Kovář s dalším klukem. V danou chvíli jsme si vůbec neuvědomovali, že i my můžeme být v nějakém ohrožení. Sestupovali jsme dolů po kraji – tam už byly nějaké stromky a křoviska, zkoušeli jsme hrabat.

V TÉ DOBĚ JSTE ŽÁDNÉ LAVINOVÉ LOPATY ANI SONDY NEMĚLI...

Jen klasické uhelky. Ale měli jsme kliku. Narazili jsme na nohy trčící ze sněhu.. Toho prachového sněhu tam bylo opravdu hodně. Před tím dlouho vydatně sněžilo, mrzlo, byla to vlastně nádherná zima. Byli jsme v takovém trychtýři. Jednu lopatu sněhu jsme vyhodili a další tři se na něj zase sesunuly. Trvalo to dlouho, než jsme ho vyhrabali tak, že jsme se dostali k hlavě. To už plival sníh z pusy.

JAK DLOUHO BYL POD SNĚHEM?

Odhadem víc než třičtvrtě hodiny. Sníh musel být hodně porézní, jinak by neměl šanci. Smůlu

Odtrhová zóna ve Velké lavinové roklí.

měl v tom, že mu na nohou zůstaly ty sněžnice – působily jako kotva a znemožňovaly mu jakýkoli pohyb nohou. Podařilo se nám ho odkopat do půli těla. Mezitím přiletěl vrtulník. Pavel Hrnčíř měl kvalifikaci leteckého záchranáře – vytáhli ho na palubu.

A BYL V POŘÁDKU?

Neměl žádná zranění, byl jen podchlazený. Za týden se za námi zastavil a děkoval, že jsme ho zachránili.

PAMATUJEŠ SI, ŽE BY SE V TOMHLE MÍSTĚ VYSYPALA NĚJAKÁ LAVINA NĚKDY JINDY?

Nevím o žádné další konkrétní. Ale Laviňák se tomu asi neříká jen tak.

KDYBY SE TO STALO DNESKA, CO BY BYLO JINAK?

Šli bychom tam s vyhledávači, měli bychom sondy a lopaty, lavinové batohy – sami bychom byli lépe chráněni. Asi bychom dokázali líp zorganizovat naše kroky na místě. Ale i tak, o moc rychleji bychom ho z toho prašanu vykopat nedokázali. A vrtulník, to je v takovém případě samozřejmost. Tehdy i dneska. Tím, že pravidelně podobné situace v rámci lavinové prevence Horské služby nacvičujeme, získáváme rutinu, abychom všechno, pokud se děje i něco nestandardního, dokázali zvládnout co nejlíp, abychom uměli improvizovat i v podmínkách, které jsou nějak mimořádné.

Část plochy louky, ze které se sníh ukládá ve Velké lavinové roklí.

Fakta

data o nehodě

datum	1. 3. 2005
lokality	Velká lavinová rokle (není lavinový katastr)
čas uvolnění laviny	kolem 16:30
aktivita	chůze na sněžnicích - při výstupu
orientace svahu	jižní
sklon svahu	nebyl měřen
parametry laviny	výška odtrhu 50-75 cm, šířka odtrhu 10-25 m, délka laviny 30-50 m
lavinový stupeň	nestanovuje se (Krušné hory nejsou lavinová oblast)
lavinový problém	nestanovoval se
příčina pádu laviny	uvolnění sněhové desky z navátého sněhu
délka trvání záchr. akce	cca 17:02 až 18:15

popis nehody

situace před nehodou	muž na sněžnicích vystupuje prostředkem strmého svahu, na kterém je hodně sněhu
uvolnění laviny	při výstupu se probořila pravá sněžnice hlouběji do sněhové vrstvy, v ten moment se uvolnila sněhová deska
průběh nehody	lavina menších rozměrů se zastavila v plošší části svahu v lesním porostu, muž je zcela pod sněhem
průběh záchranné akce	nehodu nahlásil telefonem sám zasypaný

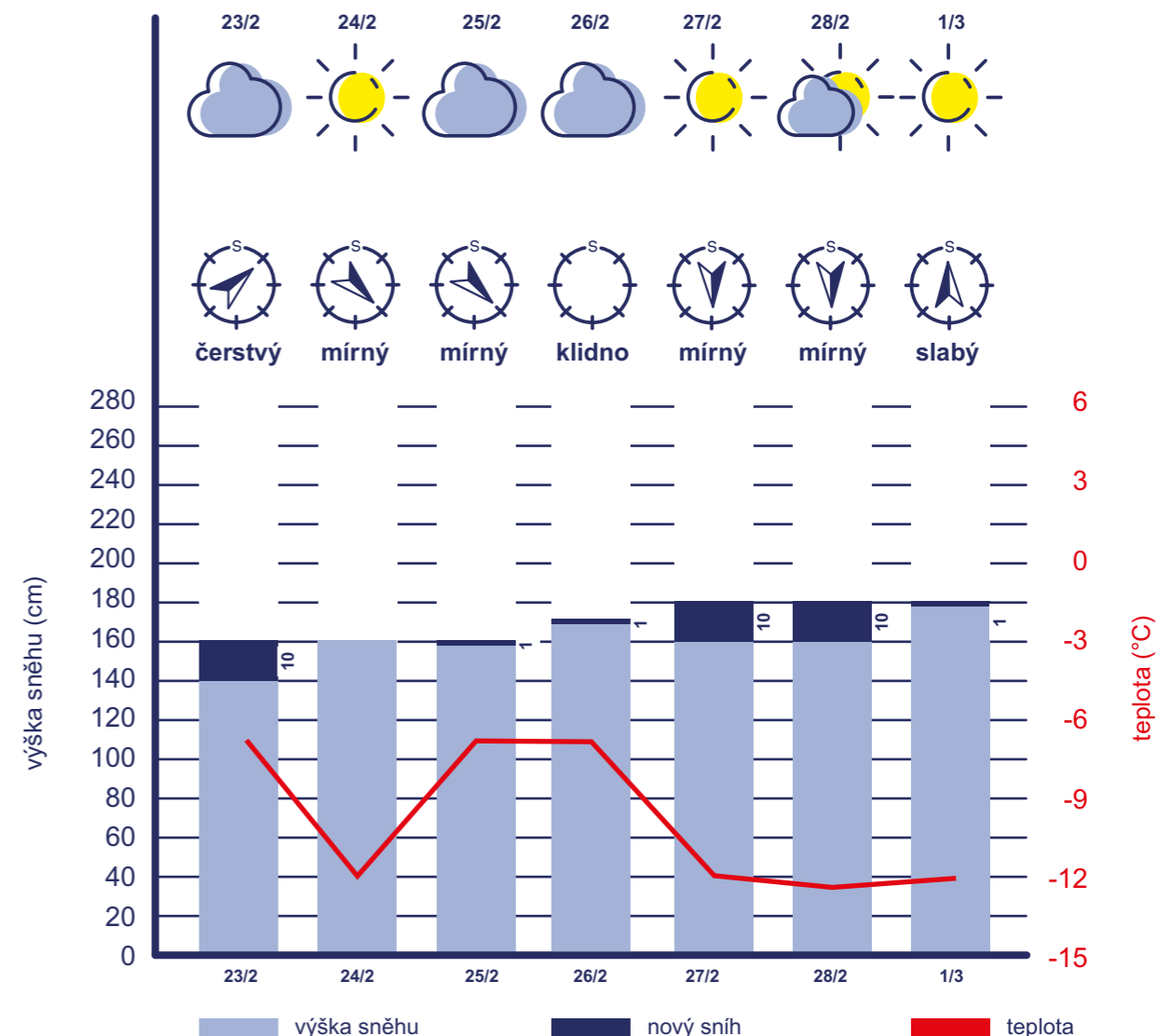
účastníci nehody

		typ zasypání	hloubka zasypání	délka zasypání	lavinová výbava	lavinový batoh
Jaroslav	♥	👤	-	cca 55 min	🚫🔪🚫🔪🚫🔪	🚫🎒

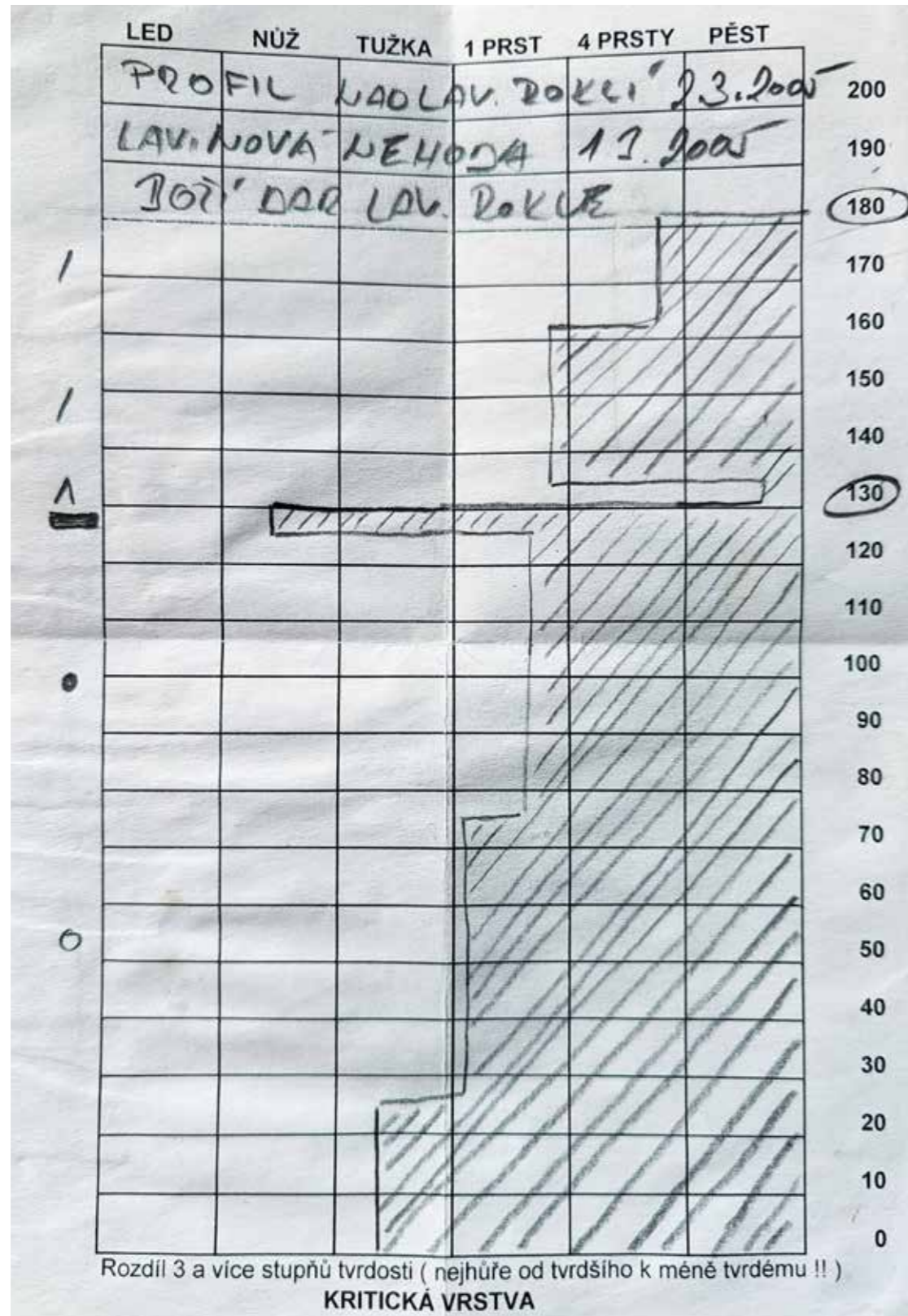
poučení

!!!	výstup strmým svahem s velkým množstvím sněhu může být rizikový i v případě, že se nejedná o lavinovou oblast - o lavinový katastr
👍	zasypaný si stihl před zastavením laviny před obličejem vytvořit prostor
👎	v rizikových podmínkách není vhodné pohybovat se sám a pokud ano, volím pro výstup i sestup bezpečnou trasu

Vývoj meteorologických podmínek z Božího Daru v 8:00

Sněhový profil
1. 3. 2005, Krušné hory, Velká lavinová rokle

Novinové články z roku 2005

Muže pod lavinou zachránil mobil

JANA ŠTEINEROVÁ

Božidarsko - Jaroslav Formáček, kterého v úterý mezi Neklidem a Jahodovkou nedaleko Božího Daru zavalila lavina, se pomalu mohl loučit se životem. Pod masou sněhu myslel na poslední věci života, ale stále se snažil si zachovat chladnou hlavu. Zeptali jsme se ho proto na podrobnosti celé události.

"Šel jsem se projít do rokliny, jak tomu místu říkáme. Je tam nyní hodně sněhu, měl jsem s sebou i fotoaparát. Když jsem dofotil, šel jsem roklinou napříč. V půlce se se mnou utrhla sněhová deska," vyprávěl nám včera Formáček.

Nejdřív přijela první vlna sněhu, která muže uvěznila, pak druhá, která se na něj sypala. Nad ním tak zůstal metr sněhu. "Všude kolem byla najednou tma, ruce jsem si našťást držel před hlavou, to mě zachránilo. Mohl jsem si tak před obličejem vyhrabat prostor. To se mi podařilo asi

Jaroslav Formáček se záchranářkou.

Foto archiv

po dvou minutách. Jedině tak jsem mohl dýchat. V té chvíli jsem si myslel člověk na ty nejspolehlivější věci, snažil jsem se ale z toho průšvihů dostat," pokračoval syn božidarského místostarosty.

Věděl, že má v kapse mobilní telefon, ze kterého by si mohl přivolat pomoc. Asi sedm minut mu ale trvalo, než se k němu dostal. "Musel jsem odhrabávat sněž a pečovat do určitých míst," vysvětlil.

Pak už zbývalo jediné - vytočit číslo na kamaráda Pavla Hrnčíře, který je záchranářem Horské služby. "Vždycky když si voláme, tak si děláme ze sebe srandičky. No a i nyní si Pavel myslel, že si z něho dělám legraci, že si to zkrátka vymyslím. Pak ale pochopil, že to je opravdu vážné," poznamenal Formáček.

První, co slyšel, byl zvuk sněžného skútru. Pomoc se blížila. Pak přiletěly i dva vrtulníky. "Vyhrabávali mě záchranáři, kteří přijeli na skútru. Nahoru mě museli ale kvůli možným zdravotním komplikacím transportovat právě vrtulníky. Kdyby mě přenášeli na vozíku, trval by transport totiž mnohem déle," upřesnil.

Když ho vyhrabali, dostal se velký pocit úlevy. "Nebyl mobil, asi bych tam zůstal. Do rokliny chodím už řadu let, ale letos je tu extrémně hodně sněhu, proto je nebezpečná," dodal.

Mobil mu zachránil pod lavinou život

Lavina se včera zřítla nedaleko Božího Daru v Krušných horách. Skončil pod ní muž. Jen díky pomoci všech svatých a vlastní duchapřítomnosti nepřišel o život.

JANA ŠTEINEROVÁ
 IVANA KALINOVÁ

Boží Dar - Obrovské štěstí měl včera syn místostarosty Božího Daru Jaroslav Formáček. Mezi Neklidem a takzvanou Jahodovkou se na 30letého muže zřítla lavina, ve které byl uvězněn přes hodinu. Nebyť duchapřítomnosti, mohl se mladík udusit. Před obličejem si dokázal udělat prostor, díky kterému mohl nejen dýchat, ale dokonce si mobilním telefonem přivolat pomoc.

Do akce musely být nasazeny dva vrtulníky záchranné služby. Mezi Jahodovkou, která je jinak známá jako "Lavinák", je roklina, kde je v současné době až patnáct metrů sněhu. Záchranáři by se proto

nemohli v těžko přístupném terénu k zapadlému chlapci dostat. "V osmdesát hodin a pět minut se podařilo mladíka záchranářům lopatami vyhrabat. Byl přes hodinu uvězněn dva metry hluboko pod sněhem," informoval nás náčelník Horské služby Rudolf Chlad. Dodal, že chlapec sem nešel lyžovat, do úvozu se vydal na sněžnicích.

"Mladého muže jsme transportovali do ostrouvé nemocnice. Byl podchlazený, jinak byl po zdravotní stránce v pořádku," doplnil mluvčí karlovar-

ské záchranné služby Lukáš Hutta.

Otec zavaleného muže Jaroslav Formáček včera rozrušením nemohl ani mluvit. "Když jsem se dozvěděl, že pod lavinou je on, prožil jsem si peklo. Ještě že to takhle dopadlo," řekl nám do telefonu.

V Krušných horách jsou podle náčelníka Horské služby Chlada laviny velmi ojedinělým jevem. Proto se zde nevyhlašuje ani žádné lavinové nebezpečí. Podle starosty Božího Daru Jana Horníka se naposledy v tomto území zřítla taková masa sněhu někdy před dvaceti lety. "Pokud ale na Jahodovku někdo teď chodí, tak není normální. Co tam probíhá kdo dělal? To si neuvědomují velké nebezpečí?" nechápal a pokračoval: "Nikdo si to už asi nepamatuje, že tady to riziko opravdu existuje, lidem chybí historické povědomí. Měl by tam být zákaz vstupu."